

1

Ik ben Malcolm Pomerantz en ik ben een echte aksman, al moet je daarbij niet denken aan van die types die je op tv in realityshows over houthakkers kunt zien. Als ik zo'n aksman was geweest, zou ik allang per ongeluk mijn voeten hebben afgehakt of onder een omvallende boom verpletterd zijn. Ik ben altijd al een ontzettende klungel geweest. Dat ik nog niet door een ongeluk om het leven ben gekomen, komt doordat ik in een beroep ben beland – ik ben muzikant – waarin ik niet met vervaarlijke machines of op verraderlijk terrein hoeft te werken. Aks is muzikantenjargon voor instrument, en mijn aks is de saxofoon. Ik speel al vanaf mijn zevende saxofoon. De sax en ik waren toen bijna even groot.

Ik ben nu negenenvijftig, twee jaar ouder dan Jonah, die al bijna een halve eeuw mijn beste vriend is. Ik ben lang, Jonah niet. Ik ben blank, hij zwart. Toen ik hem in de zomer van 1967 voor het eerst tegenkwam, was hij tien, een beweeglijke jongen die zich elegant voortbewoog en al erg goed pianospeelde. Ik was twaalf en had de motoriek van Lurch, de butler in *The Addams Family*, de tv-serie die het jaar daarvoor veel succes had gehad. Toen ik hem voor het eerst hoorde spelen, zat hij gigantisch te swingen op een nummer van Fats Domino, 'I'm Gonna Be a Wheel Someday'. 1967 werd voor ons allebei een onvergetelijk jaar.

Op mijn aandringen heeft Jonah zijn leven – of althans een vreemde en tumultueuze periode daaruit – op een bandrecorder ingesproken, en zijn verhaal is in boekvorm verschenen onder de titel *De Stad*. Het heeft hier geen zin om over mijn leven te gaan praten, want de interessantste dingen die me zijn overkomen, heb ik met Jonah meegemaakt, en daar heeft hij al over verteld. Maar er is één

ding dat onvermeld is gebleven, een merkwaardige reeks gebeurtenissen die plaatsvonden in de weken voordat ik hem tegenkwam. Net als uit zijn – veel interessantere – relaas blijkt uit mijn verhaal dat de wereld veel mysterieuzer is dan je zou denken op grond van het leven van alledag, waarin je van het ontbijt tot de tijd dat je gaat slapen in een geruststellende, vertrouwde routine zit.

Mijn zus Amalia was destijds zeventien, vijf jaar ouder dan ik, maar we waren zo hecht als een tweeling. Niet dat we op elkaar leken. Ze droeg haar blonde haar in een staart, bewoog zich elegant en zwierig, en was ontzettend levenslustig, zowel in zonnige als donkere tijden. Ik vond dat ze straalde als een zonnetje, en ik zweer je dat dat niet enkel te wijten was aan de rijke fantasie van haar jongere broer die haar zo bewonderde. Ik was daarentegen een lange slungel van twaalf die zo'n grote adamsappel had dat het leek alsof er een hele Granny Smith in mijn keel was blijven steken. Amalia had geen uitgebreide garderobe, maar toch ging ze altijd perfect gekleed, en het was altijd alsof ze zo uit de Wehkampcatalogus was gestapt. Omdat ik afhangende schouders en armen als van een orang-oetang had, probeerde ik mijn slungelige vormen te verhullen door me te kleden als een volwassene, maar omdat ik daar totaal geen gevoel voor had, kwam mijn slungelige postuur alleen maar meer uit. Ik droeg glanzende zwarte schoenen, maar met witte sokken, een pantalon die ik tot ruim boven mijn navel optrok, en een wit overhemd met korte mouwen dat ik helemaal tot bovenaan dichtknoopte.

Op mijn twaalfde had ik weinig oog voor meisjes. Omdat ik een langgerekt, kleurloos gezicht had en een bril met zwaar montuur en dikke glazen droeg, waardoor mijn ogen werden uitvergroot, wist ik misschien al wel dat ik ook later nooit hele slierten mooie meiden achter me aan zou krijgen. Ik had de liefde van mijn zus, en ik had mijn saxofoon, en dat was genoeg.

Dat ik daar genoeg aan had, was maar goed ook, want bij ons thuis was het niet zoals je op tv ziet in programma's als *Ozzie and Harriet* of *Leave It to Beaver*. Onze pa was machinebankwerker, een opzichter die heel wat machinebankwerkers onder zich had staan. Het grootste deel van de tijd zweeg hij als het graf, en hij was een kille man die met zijn blik alleen al uitstraalde dat hij je het liefst in een draaibank zou klemmen om iets leukers van je te maken. Chesterfield-sigaretten waren voor hem wat de eucharistie voor vrome katholieken is. Amalia zei altijd dat hij geen kille man was, maar dat het leven hem had getekend en dat hij daardoor in een emotioneel isolement terecht was gekomen.

Onze moeder zat alle uren van de dag achter de tv en kwam er alleen achter

weg om met buurvrouw Janowski te roddelen. Ze rookte als een ketter, Lucky Strikes, en dat deed ze met een fanatisme alsof het lot van de mensheid ervan afhing. Ze rookte zelfs onder het eten; ze at altijd voor de tv. Ze ging er prat op haar huishouden piekfijn op orde te hebben, waarmee ze bedoelde dat ze Amalia en mij alle klusjes liet doen.

Bij ons thuis spraken de heer en dame des huizes zo weinig met elkaar dat je haast zou denken dat ze voornamelijk op telepathische wijze met elkaar communiceerden. Maar aan hun gelaatsuitdrukking te zien hadden ze een grondige hekel aan hun paranormale manier van contact. Amalia zei dat er heel vroeger waarschijnlijk iets was voorgevallen, dat ze elkaar hadden gekwetst, dat ze alles al hadden gezegd wat ze erover kwijt wilden, dat ze zich er niet toe konden zetten om de ander te vergeven, en dat ze het daarom pijnlijk vonden om überhaupt nog met elkaar te praten. Amalia gaf iedereen altijd het voordeel van de twijfel, tenzij de persoon in kwestie onherstelbaar kwaad had aangericht.

Mijn zus was op haar achtste met de klarinet begonnen, nadat een jongen uit de buurt, die van zijn ouders op muziekles moest, uiteindelijk in verzet kwam en op overtuigende wijze dreigde zichzelf op te hangen als hij niet van muziekles af mocht. Ze had het muziekinstrument gratis gekregen en ze wilde er vooral op leren spelen omdat ze wist dat haar ouders het geluid van een klarinet afschuwelijk vonden. Ze hoopte dat die twee zich zo aan haar zouden ergeren dat ze haar zouden dwingen naar de vrijstaande garage te gaan om daar te oefenen, want dan hoefde ze er niet langer getuige van te zijn hoe ze elkaar stelselmatig negeerden. In de garage rook het naar smeerolie, autobanden en schimmel in plaats van Chesterfields en Lucky Strikes. Haar verwachting kwam uit, en in de jaren daarna zeiden onze ouders om de haverklap 'Ga maar naar de garage', niet alleen wanneer we klarinet en saxofoon wilden spelen, maar ook als ze alleen al door onze aanwezigheid werden afgeleid van hun televisieprogramma's, hun drankiname en hun fervente gerook.

Amalia werd heel goed op de klarinet, maar ik bleek ontzettend goed overweg te kunnen met de saxofoon. Ik leerde het mezelf aan en was mijn spel constant aan het perfectioneren om het nog beter te laten klinken. Alleen op de sax legde ik een zekere zwier aan de dag.

Met een 9 als gemiddeld cijfer en een aanzienlijke dosis schrijftalent was Amalia een amateurmuzikant die grotere dingen in het verschiep had dan een plaats in een dansorkest. Hoewel onze ouders het bijzondere er niet van inzagen, kreeg Amalia een volledige beurs om aan een grote universiteit te gaan studeren,

niet alleen op basis van haar cijfers, maar ook vanwege de coole korte verhalen die ze had geschreven en waarmee ze diverse prijzen had gewonnen.

Ik was apetrots op haar en wilde dat ze het helemaal zou gaan maken. Ik wilde dat ze zich zou ontworstelen aan de kankerverwekkende rook en de lamlen-digheid en de verbitterdheid van onze ouders, die ervoor zorgden dat er bij ons thuis de sfeer hing van het Huis Usher in het verhaal van Poe, vlak voordat het in het moeras wegzonk. Tegelijkertijd kon ik me niet voorstellen hoe mijn leven er na de zomer uit zou zien, als zij ging studeren en ik thuis de enige zou zijn die niet voor de tv wilde eten.

Begin juni, bijna een maand voordat ik Jonah Kirk helemaal los hoorde gaan met dat nummer van Fats Domino, in het huis van zijn opa, dat tegenover dat van ons stond, gebeurde er in het huis naast ons iets vreemds. Ik bedoel niet de burens links van ons, waar mijn moeder regelmatig naartoe ging om met mevrouw Janowski roddels uit te wisselen die hoofdzakelijk uit verzin-sels bestonden over de huwelijken van de mensen uit de buurt. Ik bedoel het huis aan de andere kant, waar Rupert Clockenwall had gewoond, het huis dat al een maand leegstond sinds de oude meneer Clockenwall aan een hartstilstand was overleden.

Het begon om drie uur 's nachts, toen ik door een vreemd geluid wakker werd. Ik ging rechtop zitten en dacht dat het geluid niet uit mijn kamer kwam, maar van buiten – het had ook het laatste kunnen zijn wat ik had gedroomd, alsof het geluid een waarschuwing was waardoor ik uit mijn slaap was gehaald. Het geluid deed me denken aan een lang zwaard dat uit een metalen schede werd getrokken, het geluid van glijdend metaal op metaal.

Zelfs in een oudere woonwijk zoals die van ons, ver van de kantoorflats en het kabaal van het centrum, is de stad nooit helemaal stil, en al jaren voordat je twaalf bent, wen je aan het bekende getik en gerommel en gebonk en slaap je er doorheen. Het geluid waarvan ik nu wakker was geworden, kende ik niet. Ik gooidde het laken van me af en stapte uit bed.

Voordat ik was gaan slapen, had ik het raam opengezet om wat koele lucht binnen te laten, maar het was windstil en heel warm. Terwijl ik me naar het raam toe boog, klonk het geluid weer en leek het horraam ervan te trillen, alsof iemand met een stiletto over het metalen gaas was gegaan. Verschrikt deinsde ik achteruit.

Toen ik het geluid nog een keer hoorde, zachter dan eerst, drong het tot me door dat het niet van heel dichtbij klonk, maar dat het uit het huis naast ons

kwam. Weer boog ik me naar het raam toe. Tussen de twee huizen stond een oude plataan, vol in blad. Misschien had de boom in voorgaande jaren te weinig zon gehad of had er een ziekte in huisgehouden, want de takken vertoonden een verwrongen groei, waardoor het huis van meneer Clockenwall niet geheel uit het zicht onttrokken werd. Tussen de grillige takken door zag ik beneden licht branden.

De enig overgebleven familie van de onlangs overleden Rupert Clockenwall was een broer die aan de andere kant van Amerika woonde. Pas als de erfenis was geregeld, kon het huis te koop worden gezet, en na de dood van meneer Clockenwall was er niemand meer binnen geweest. Fantaserend zoals twaalfjarigen dat plegen te doen, verzon ik regelmatig spannende gebeurtenissen terwijl er achteraf niets aan de hand bleek te zijn, en nu vroeg ik me af of er in het huis naast ons inbrekers waren.

Er werd beneden nog een raam verlicht, en al snel ging ook op de eerste verdieping een lamp aan. Achter de vitrage die daar hing, gleed een donkere schim voorbij. Hoewel elke bewegende schaduw wordt vervormd door het licht en soms groteske vormen aanneemt, leek deze buitengewoon raar. Ik moest denken aan de soepele vinbewegingen van een reuzenmanta die zwierig door het water schiet, als een vogel op de vlucht.

In de stellige overtuiging dat er in het huis van meneer Clockenwall iets niet in de haak was, bleef ik een tijdje bij het open raam staan kijken. Ik ademde de warme nachtelijke lucht in en hoopte nog een glimp van die vluchtige en griezelige schaduw te zien, of misschien iets meer. Toen ik uiteindelijk niet voor mijn moeite werd beloond en geen imaginaire vormen waarnam of andere vreemde geluiden opving, verflauwde mijn jongensachtige hang naar mysterie en avontuur. Ik zag wel in dat het hoogst onwaarschijnlijk was dat iemand bijna alle lichten in een huis aandeed als hij van plan was er iets weg te nemen of te vernielen.

Nadat ik weer in bed was gekropen, viel ik al snel in slaap. Ik wist dat ik een nare droom had waarin ik in het nauw was gedreven, maar toen ik plotseling om vier uur wakker schrok, kon ik me van de inhoud ervan niets meer herinneren. Half wakker ging ik naar het raam, niet om weer naar het huis van de overleden buurman te kijken, waar het licht nog steeds aan was, maar om het raam dicht te doen. Ik deed het ook op slot, hoewel het warm was en ik wel een verkoelend briesje kon gebruiken. Ik weet niet meer waarom ik vond dat ik het slot op het raam moest doen, alleen dat me dat heel raadzam leek.

Eenmaal terug in bed sliep ik onrustig in de drukkende hitte van een zomernacht en mompelde ik in mezelf, als een malariaslachtoffer dat een koortsdroom heeft.